

III

(Retsakter vedtaget i henhold til traktaten om Den Europæiske Union)

RETSAKTER VEDTAGET I HENHOLD TIL AFSNIT VI I EU-TRAKTATEN

RÅDETS RAMMEAFGØRELSE 2008/913/RIA

af 28. november 2008

om bekæmpelse af visse former for og tilkendegivelser af racisme og fremmedhad ved hjælp af straffelovgivningen

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Union, særlig artikel 29, artikel 31 og artikel 34, stk. 2, litra b),

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet ⁽¹⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Racisme og fremmedhad er direkte krænkelse af principperne om frihed, demokrati, respekt for menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder samt retsstatsprincippet, der alle er principper, som Den Europæiske Union bygger på, og som medlemsstaterne har til fælles.
- (2) I Rådets og Kommissionens handlingsplan for, hvordan Amsterdam-traktatens bestemmelser om indførelse af et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed bedst kan gennemføres ⁽²⁾, konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Tammerfors den 15. og 16. oktober 1999, Europa-Parlamentets beslutning af 20. september 2000 om Den Europæiske Unions holdning på Verdenskonferencen mod racisme og om den aktuelle situation i EU ⁽³⁾ og Kommissionens meddelelse til Rådet og Europa-Parlamentet om den halvårslige ajourføring af resultatavlen vedrørende fremskridt hen imod oprettelsen af et område med »frihed, sikkerhed og retfærdighed« i EU (andet halvår af 2000) kræves det, at der gøres en indsats på dette område. I Haag-programmet af 4.-5. november 2004 erindrer Rådet om, at det er fast besluttet på at bekæmpe enhver form for racisme, antisemitisme og fremmedhad, hvilket Det Europæiske Råd allerede gav udtryk for i december 2003.

(3) Rådets fælles aktion 96/443/RIA af 15. juli 1996 om bekæmpelse af racisme og fremmedhad ⁽⁴⁾ bør efterfølges af yderligere lovgivningsinitiativer, der opfylder behovet for yderligere indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning og administrative bestemmelser og for fjernelse af hindringer for et effektivt retligt samarbejde, som især skyldes forskellene mellem medlemsstaternes retssystemer.

(4) Ifølge evalueringen af fælles aktion 96/443/RIA og det arbejde, der er udført i andre internationale fora, såsom Europarådet, er der stadig problemer med det retlige samarbejde, og der er derfor behov for yderligere indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes straffelovgivning for at sikre effektiv gennemførelse af en omfattende og klar lovgivning for at bekæmpe racisme og fremmedhad.

(5) Racisme og fremmedhad udgør en trussel mod de grupper af personer, der er mål for en sådan adfærd. Det er nødvendigt at fastlægge en fælles strafferetlig tilgang i Den Europæiske Union med hensyn til dette fænomen for at sikre, at den samme adfærd udgør lovovertrædelser i alle medlemsstaterne, og at der for både fysiske og juridiske personer, der har begået eller er ansvarlige for sådanne lovovertrædelser, findes sanktioner, der er effektive, står i et rimeligt forhold til overtrædelserne og har afskrækkende virkning.

(6) Medlemsstaterne erkender, at bekæmpelse af racisme og fremmedhad kræver forskellige former for foranstaltninger inden for en samlet ramme og ikke må begrænses til straffesager. Denne rammeafgørelse er begrænset til bekæmpelse af visse særlig grove former for racisme og fremmedhad ved hjælp af straffelovgivningen. Da medlemsstaternes kulturelle og retlige traditioner i et vist omfang er forskellige, især på dette område, er en fuldstændig harmonisering af straffelovgivningerne ikke mulig på nuværende tidspunkt.

⁽¹⁾ Udtalelse af 29.11.2007 (endnu ikke offentliggjort i EUT).

⁽²⁾ EFT C 19 af 23.1.1999, s. 1.

⁽³⁾ EFT C 146 af 17.5.2001, s. 110.

⁽⁴⁾ EFT L 185 af 24.7.1996, s. 5.

- (7) I denne rammeafgørelse bør »herkomst« overvejende forstås som henvisende til personer eller grupper af personer, der nedstammer fra personer, der kan identificeres på baggrund af visse særlige træk (såsom race eller hudfarve), men hvor alle disse særlige træk ikke nødvendigvis stadig findes. Til trods herfor kan sådanne personer eller grupper af personer på grund af deres herkomst være udsat for had eller vold.
- (8) »Religion« bør forstås bredt som henvisende til personer, der defineres ved deres religiøse overbevisning eller tro.
- (9) »Had« bør forstås som henvisende til had baseret på race, hudfarve, religion, herkomst eller national eller etnisk oprindelse.
- (10) Denne rammeafgørelse er ikke til hinder for, at en medlemsstat kan vedtage bestemmelser i den nationale lovgivning, der udvider artikel 1, stk. 1, litra c) og d), til at omfatte lovovertrædelser, som er rettet mod en gruppe af personer, der er defineret under henvisning til andre kriterier end race, hudfarve, religion, herkomst eller national eller etnisk oprindelse, f.eks. kriterier som social status eller politisk overbevisning.
- (11) Det bør sikres, at efterforskning og retsforfølgning af lovovertrædelser, der involverer racisme og fremmedhad, ikke afhænger af anmeldelser eller anklager fra ofrene, som ofte er særligt sårbare og tilbageholdende med at anlægge sag.
- (12) Indbyrdes tilnærmelse af straffelovgivningen bør gøre bekæmpelsen af lovovertrædelser i form af racisme og fremmedhad mere effektiv ved at fremme et fuldt dækkende og effektivt retligt samarbejde mellem medlemsstaterne. Rådet bør tage hensyn til de vanskeligheder, der måtte være på dette område, når rammeafgørelsen tages op til fornyet overvejelse med henblik på at overveje, om det er nødvendigt at tage yderligere skridt på dette område.
- (13) Målet for denne rammeafgørelse, nemlig at sikre, at lovovertrædelser i form af racisme og fremmedhad i alle medlemsstater som minimum straffes med et mindsteniveau af sanktioner, der er effektive, står i et rimeligt forhold til overtrædelserne og har afskrækkende virkning, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af de enkelte medlemsstater, da sådanne regler skal være fælles og indbyrdes forenelige, og da dette mål derfor bedre kan nås på EU-plan, kan EU vedtage foranstaltninger i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, jf. artikel 2 i traktaten om Den Europæiske Union og artikel 5 i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. sidstnævnte artikel, går denne rammeafgørelse ikke videre end, hvad der er nødvendigt for at nå dette mål.
- (14) Denne rammeafgørelse respekterer de grundlæggende rettigheder og principper, der anerkendes i artikel 6 i

traktaten om Den Europæiske Union og i den europæiske menneskerettighedskonvention, særlig artikel 10 og 11, og som afspejles i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, særlig kapitel II og VI.

- (15) Overvejelser i forbindelse med foreningsfriheden og ytringsfriheden, navnlig pressefriheden og friheden til at udtrykke sig i andre medier, har i mange medlemsstater ført til proceduremæssige garantier og særregler i national lovgivning med hensyn til fastlæggelse eller begrænsning af ansvar.
- (16) Fælles aktion 96/443/RIA bør ophæves, da den efter vedtagelsen af Amsterdam-traktaten, Rådets direktiv 2000/43/EF af 29. juni 2000 om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse⁽¹⁾ og denne rammeafgørelse er blevet forældet —

VEDTAGET FØLGENDE RAMMEAFGØRELSE:

Artikel 1

Lovovertrædelser vedrørende racisme og fremmedhad

1. Hver medlemsstat træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at følgende forsætlige adfærd er strafbar:
- offentlig tilskyndelse til vold eller had rettet mod en gruppe af personer eller et medlem af en sådan gruppe, der er defineret under henvisning til race, hudfarve, religion, herkomst eller national eller etnisk oprindelse
 - udførelse af en handling som nævnt i litra a) i form af offentlig udbredelse eller distribution af skrifter, billeder eller andet materiale
 - offentligt forsvar for eller benægtelse eller grov bagatellisering af folkedrab, forbrydelser mod menneskeheden eller krigsforbrydelser som defineret i artikel 6, 7 og 8 i statuten for Den Internationale Straffedomstol, hvis denne adfærd er rettet mod en gruppe af personer eller et medlem af en sådan gruppe, der er defineret under henvisning til race, hudfarve, religion, herkomst eller national eller etnisk oprindelse, og udøves på en måde, der sandsynligvis vil tilskynde til vold eller had rettet mod en sådan gruppe eller et medlem af en sådan gruppe
 - offentligt forsvar for eller benægtelse eller grov bagatellisering af de forbrydelser, der er defineret i artikel 6 i chartret for den internationale militærdømstol, der er knyttet som bilag til London-aftalen af 8. august 1945, hvis denne adfærd er rettet mod en gruppe af personer eller et medlem af en sådan gruppe, der er defineret under henvisning til race, hudfarve, religion, herkomst eller national eller etnisk oprindelse, og udøves på en måde, der sandsynligvis vil tilskynde til vold eller had rettet mod en sådan gruppe eller et medlem af en sådan gruppe.

⁽¹⁾ EFT L 180 af 19.7.2000, s. 22.

2. Medlemsstaterne kan i forbindelse med stk. 1 vælge kun at straffe adfærd, der enten udøves på en måde, der sandsynligvis vil forstyrre den offentlige orden, eller som er truende, nedværdigende eller forhånende.

3. I forbindelse med stk. 1 forstås ved »religion« som minimum adfærd, der tjener som påskud til at rette handlinger mod en gruppe af personer eller et medlem af en sådan gruppe, der er defineret under henvisning til race, hudfarve, herkomst eller national eller etnisk oprindelse.

4. Enhver medlemsstat kan i forbindelse med vedtagelsen af denne rammeafgørelse eller senere fremsætte en erklæring om, at den kun vil gøre benægtelse eller grov bagatelisering af de i stk. 1, litra c) og/eller d), nævnte forbrydelser strafbare, hvis disse forbrydelser er blevet stadfæstet ved en endelig afgørelse truffet af en national domstol i den pågældende medlemsstat og/eller en international domstol, eller ved en endelig afgørelse truffet alene af en international domstol.

Artikel 2

Anstiftelse, hjælp og tilskyndelse

1. Hver medlemsstat træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at anstiftelse til den i artikel 1, stk. 1, litra c) og d), omhandlede adfærd er strafbar.

2. Hver medlemsstat træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at medvirken til den i artikel 1 omhandlede adfærd er strafbar.

Artikel 3

Strafferetlige sanktioner

1. Hver medlemsstat træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at den adfærd, der er omhandlet i artikel 1 og 2, kan straffes med strafferetlige sanktioner, der er effektive, står i et rimeligt forhold til den og har en afskrækkende virkning.

2. Hver medlemsstat træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at overtrædelse af artikel 1 straffes med en maksimumsstraf på mindst 1 til 3 års fængsel.

Artikel 4

Racistiske og fremmedfjendske motiver

Med hensyn til andre lovovertrædelser end dem, der er nævnt i artikel 1 og 2, træffer medlemsstaterne de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at racistiske og fremmedfjendske motiver betragtes som skærpende omstændigheder, eller at sådanne motiver alternativt tages i betragtning af domstolene ved strafudmålingen.

Artikel 5

Juridiske personers ansvar

1. Hver medlemsstat træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at en juridisk person kan drages til ansvar for den i artikel 1 og 2 omhandlede adfærd, som for at skaffe denne vinding begås af en person, der enten handler som enkeltperson eller som medlem af et organ under den juridiske person, og

som har en ledende stilling inden for den juridiske person baseret på:

- beføjelse til at repræsentere den juridiske person
- beføjelse til at træffe beslutninger på den juridiske persons vegne, eller
- beføjelse til at udøve kontrol inden for den juridiske person.

2. Ud over de i stk. 1 nævnte tilfælde træffer hver medlemsstat de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at en juridisk person kan drages til ansvar, hvor manglende opsyn eller kontrol fra den i stk. 1 omhandlede persons side har gjort det muligt for en person underlagt den juridiske person at begå den i artikel 1 og 2 omhandlede adfærd for at skaffe den juridiske person vinding.

3. En juridisk persons ansvar i henhold til stk. 1 og 2 i denne artikel udelukker ikke strafferetlig forfølgning af fysiske personer, der er gerningsmænd til eller meddelagtige i den i artikel 1 og 2 omhandlede adfærd.

4. Ved »juridisk person« forstås enhver enhed, der har denne status i henhold til gældende national ret med undtagelse af stater og andre offentlige organer under udøvelsen af offentligretlige beføjelser samt offentligretlige internationale organisationer.

Artikel 6

Sanktioner over for juridiske personer

1. Hver medlemsstat træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at en juridisk person, der drages til ansvar i henhold til artikel 5, stk. 1, kan straffes med sanktioner, der er effektive, står i et rimeligt forhold til lovovertrædelsen og har afskrækkende virkning, herunder bødestraf eller administrativt pålagte bøder, og som kan omfatte andre sanktioner som f.eks.:

- udelukkelse fra offentlige ydelser eller tilskud
- midlertidigt eller varigt forbud mod at udøve kommerciel virksomhed
- anbringelse under retsligt tilsyn
- likvidation efter retskendelse.

2. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at en juridisk person, der drages til ansvar i henhold til artikel 5, stk. 2, kan straffes med sanktioner eller foranstaltninger, der er effektive, står i et rimeligt forhold til lovovertrædelsen og har afskrækkende virkning.

Artikel 7

Forfatningsmæssige bestemmelser og grundlæggende principper

1. Denne rammeafgørelse indebærer ikke nogen ændring af pligten til at respektere de grundlæggende rettigheder og grundlæggende retsprincipper, herunder ytrings- og foreningsfriheden, således som de er defineret i artikel 6 i traktaten om Den Europæiske Union.

2. Denne rammeafgørelse indebærer ikke, at medlemsstaterne skal træffe foranstaltninger, som strider mod grundlæggende principper om foreningsfrihed og ytringsfrihed, navnlig pressefrihed og frihed til at udtrykke sig i andre medier, som følger af forfatningsmæssige traditioner eller regler om pressens eller andre mediers rettigheder og ansvar samt de proceduremæssige garantier herfor, for så vidt disse regler vedrører fastlæggelse eller begrænsning af ansvar.

Artikel 8

Iværksættelse af efterforskning og retsforfølgning

Hver medlemsstat træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at efterforskning eller retsforfølgning af den i artikel 1 og 2 omhandlede adfærd ikke afhænger af en anmeldelse eller anklage fra et offer for adfærden, i det mindste ikke i de groveste tilfælde, hvis adfærden er begået på dens område.

Artikel 9

Straffemyndighed

1. Hver medlemsstat træffer de nødvendige foranstaltninger for at fastlægge sin straffemyndighed med hensyn til den i artikel 1 og 2 omhandlede adfærd, hvis den er udvist

- a) helt eller delvis på dens område
- b) af en af dens statsborgere, eller
- c) for at skaffe en juridisk person, der har sit hjemsted på medlemsstatens område, vinding.

2. Ved fastsættelsen af straffemyndighed i overensstemmelse med stk. 1, litra a), træffer hver medlemsstat de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at dens straffemyndighed omfatter tilfælde, hvor adfærden udvises via et informationssystem, og

- a) den lovovertræder, der udviser adfærden, fysisk opholder sig på dens område, uanset om denne adfærd involverer materiale, der er lagret i et informationssystem på dens område
- b) adfærden involverer materiale, der er lagret i et informationssystem på dens område, uanset om den lovovertræder, der udviser denne adfærd, fysisk opholder sig på dens område.

3. En medlemsstat kan beslutte, at den ikke eller kun i særlige tilfælde eller under særlige omstændigheder vil anvende bestemmelsen om straffemyndighed i stk. 1, litra b) og c).

Artikel 10

Gennemførelse og revision

1. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for at efterkomme denne rammeafgørelse senest den 28. november 2010.

2. Medlemsstaterne meddeler senest samme dato Generalsekretariatet for Rådet og Kommissionen teksten til de retsskrifter, som de udsteder for at gennemføre de forpligtelser, der følger af denne rammeafgørelse, i national ret. På baggrund af en rapport, der udarbejdes af Rådet på grundlag af disse oplysninger, og en skriftlig rapport fra Kommissionen vurderer Rådet senest den 28. november 2013, om medlemsstaterne har truffet de nødvendige foranstaltninger for at efterkomme bestemmelserne i denne rammeafgørelse.

3. Inden den 28. november 2013 tager Rådet denne rammeafgørelse op til revision. For at forberede denne revision hører Rådet medlemsstaterne, om de har haft vanskeligheder i det retlige samarbejde for så vidt angår den i artikel 1, stk. 1, omhandlede adfærd. Endvidere kan Rådet anmode Eurojust om at forelægge en rapport om, hvorvidt forskellene mellem de nationale lovgivninger har givet anledning til problemer i det retlige samarbejde mellem medlemsstaterne på dette område.

Artikel 11

Ophævelse af fælles aktion 96/443/RIA

Fælles aktion 96/443/RIA ophæves.

Artikel 12

Territorial anvendelse

Denne rammeafgørelse finder anvendelse på Gibraltar.

Artikel 13

Ikrafttræden

Denne rammeafgørelse træder i kraft på dagen for offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Udfærdiget i Bruxelles, den 28. november 2008.

På Rådets vegne
M. ALLIOT-MARIE
Formand